ДЪРЖАВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

ИЗЛИЗА ВСѢКИ ПРИСЯТСТВЕНЪ ДЕНЬ

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ: ЗА БЪЛГАРИЯ — **50 ЛЕВА,** ЗА СТРАНСТВО — **60 ЛЕВА,** ПРѢДПЛАТЕНИ. АБОНАМЕНТЪТЪ ЗАПОЧВА ОТЪ 1 АПРИЛЪ. ОБЯВЛЕНИЯ, ОПРѢДѢЛЕНИЯ, РѢШЕНИЯ И ПРИЗОВКИ ОТЪ СЪДЕБНИТѢ УЧРЕЖДЕНИЯ, ОБЯВЛЕНИЯ ЗА ТЪРГОВЕ, РѢШЕНИЯ НА ДУХОВНИ СЪДИЛИЩА, ОБЯВЛЕНИЯ ЗА ИЗГУБЕНИ ПРѢДМЕТИ И ДР. СЕ ТАКСУВАТЪ ПО **20 СТ.** НА ДУМА. — ЗАГЛАВИЕ, ДАТА И ПОДПИСИ ПО **1 ЛЕВЪ** НА РЕДЪ. — ТЪРГОВСКИ ОБЯВЛЕНИЯ, ФИРМИ И ДР. ПО **20 ЛЕВА** ЗА ВСѢКИ 100 ДУМИ ИЛИ ЧАСТЬ ОТЪ 100 ДУМИ И ПО **2 ЛЕВА** НА РЕДЪ ЗА ЗАГЛАВИЕ, ДАТА И ПОДПИСЪ. ЗА ТАБЕЛАРНИ РАБОТИ, КАТО БАЛАНСИ И ДР. Т., ПО **160 ЛЕВА** НА СТРАНИЦА. **ОСВОБОЖДАВАТЪ** СЕ ОТЪ ТАКСА: ОБЯВЛЕНИЯТА ЗА НАСРОЧЕНИ ДѢЛА И СЪОБЩЕНИЯТА НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕНЪ И АДМИНИСТРАТИВЕНЪ СЪДЪ, ОБЯВЛЕНИЯТА И ПРИЗОВКИТѢ ЗА ДИРЕНЕ ОТКЛОНИЛИТѢ СЕ ОБВИНЯЕМИ ПО УГЛАВНИ ДѢЛА ОТЪ ОБЩЪ ХАРАКТЕРЪ. СУМИТѢ СЕ ВНАСЯТЪ ПРѢДВАРИТЕЛНО ВЪ БЪЛГ. НДР. БАНКА СЪ ВНОСНИ ЛИСТОВЕ.

Година XLI. София, четвъртъкъ, 26 юний 1919. Брой 65.

ОФИЦИАЛЕНЪ ОТДѢЛЪ.

М-во на Външнитѣ Работи и на Изповѣданието.

УКАЗЪ

№ 12.

НИЕ БОРИСЪ III

СЪ БОЖИЯ МИЛОСТЬ И НАРОДНАТА ВОЛЯ

ЦАРЬ НА БЪЛГАРИТѢ.

По прѣдложението на Нашия Министръ Прѣдседатель, Министръ на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, прѣдставано намъ съ доклада му отъ 19 май, № 658,

Постановихме и постановяваме:

I. Утвърждаваме слѣдния

УСТАВЪ

за духовното устройство и управление на мюсюлманитѣ въ Царство България.

Глава I.

Общи положения.

§ 1. Всички мюсюлмани, живущи постоянно или врѣменно въ царството, били тѣ български поданици или чужденци, се ползуватъ съ свобода на вѣроизповѣданието си, стига изпълнението на обрѣдитѣ да не нарушава дѣйствующитѣ закони и прѣдписанията на тоя уставъ.

§ 2. Никой мюсюлманинъ не може, поради религиозни убѣждения, да отбѣгнува отъ изпълнението на дѣйствующитѣ и задължителни за всѣкиго закони и разпоредби на тоя уставъ.

§ 3. Въ духовно-административно и вѣроизповѣдно отношение мюсюлманитѣ се управляватъ отъ прѣдвиденитѣ въ тоя уставъ органи и власти подъ върховния надзоръ на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията, а въ финансово отношение, подъ контрола на Министерството на финанситѣ и Върховната смѣтна палата.

§ 4. Въ вѣроизповѣдно-административно и съдебно отношение мюсюлманитѣ въ царството се управляватъ отъ главно мюфтийство, мюфтийства, мюфтийски намѣстничества и духовни съдилища, съгласно постановленията на тоя уставъ.

§ 5. Главнията мюфтия, мюфтитѣ, мюфтийскитѣ намѣстници и всички длъжностни лица въ вѣроизповѣданието си съ отговорни за длъжноститѣ, които заематъ, прѣдъ дисциплинарния съвѣтъ при Министерството на Външнитѣ Работи и Изповѣданията и прѣдъ духовнитѣ съдилища, а за прѣстжпитѣ си дѣяния и за щетитѣ, които нанасятъ на общинскитѣ имоти, отговарятъ на общо основание прѣдъ гражданскитѣ съдилища.

§ 6. Дѣловодството и смѣтководството на главното мюфтийство, духовнитѣ съдилища, мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества се водятъ на български езикъ, а онія на настоятелствата се водятъ на български и турски езици.

Протоколитѣ, рѣшенията и относящитѣ се къмъ шериятскитѣ дѣла книжа ще се водятъ на турски езикъ, обаче трѣбва непрѣменно да бждатъ придружени и съ прѣводъ на български.

Глава II.

а) Мюсюлманска вѣроизповѣдна община.

§ 7. Въ всѣко населено мѣсто, дѣто живѣятъ на установено мѣстожителство поне 40 мюсюлмански сѣмейства, тия могатъ, съ разрѣшение на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията да образуватъ мюсюлманска вѣроизповѣдна община.

Забѣлѣжка I. Тамъ, дѣто нѣма 40 сѣмейства отъ мюсюлманско вѣроизповѣдание, съ разрѣшение на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, могатъ да се групиратъ въ една вѣроизповѣдна община мюсюлманскитѣ сѣмейства отъ нѣколко населени мѣста, стига тѣ да не отстоятъ отъ прѣдполагания центъръ на общината на повече отъ 10 километра.

Забѣлѣжка II. Тамъ, дѣто мюсюлманитѣ съ по-малко отъ 40 сѣмейства и не може да стане групиране, Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията назначава тричленна комисия, която управлява духовнитѣ работи на мюсюлманското население.

§ 8. Вѣроизповѣдната община е юридическа личность. Като такава тя има право да притежава, за джамитѣ и училищата си, движими и недвижими имоти и да приема съ или безъ задължения, дарения и завѣщания, направени въ тѣхна полза.

§ 9. Имститѣ на прѣстанала да съществува мюсюлманска вѣроизповѣдна община прѣминаватъ въ вѣдѣнія на най-близката ней съсѣдна община. Закрие ли се и тая, тѣ прѣминаватъ върху главното мюфтийство, което ликвидира съ тѣхъ произведението отъ тая ликвидация прѣвежда къмъ общия фондъ на мюсюлманското вѣроизповѣдание въ царството.

§ 10. Всѣки мохамеданинъ, безъ разлика на коя секта принадлежи, е задължително членъ на мюсюлманската вѣроизповѣдна община, въ района на която има постоянното си мѣстожителство.

б) Настоятелства на мюсюлманскитѣ вѣроизповѣдни общини.

§ 11. Всѣка мюсюлманска вѣроизповѣдна община се управлява отъ настоятелство, състоящe се отъ 5 до 9 члена, споредъ броя на сѣмействата, които я съставляватъ, а именно: въ селата отъ 5 члена, въ околийскитѣ градове отъ 7 члена, въ окржжнитѣ градове отъ 9 члена.

§ 12. Настоятелството се избира отъ членоветѣ на мюсюлманската вѣроизповѣдна община. Редовнитѣ избори ставатъ веднажъ въ 3 години прѣзъ мѣсецъ февруарий, въ день, опрѣдѣленъ съ заповѣдь отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията. Изборитѣ се произвеждатъ съгласно постановленията на тоя уставъ.

Когато нѣколко селища образуватъ една вѣроизповѣдна община, изборитѣ се произвеждатъ въ центъра, гдѣто функционира настоятелството.

§ 13. Избиратели сж всички мюсюлмани, български поданици, които сж навършили 21-годишна възрастъ и се ползуватъ съ граждански и политически права.

§ 14. Не могатъ да бждатъ избиратели:

1) Осжденитѣ на лишение отъ граждански и политически права до възстановяване на правата имъ;

2) Лица, които сж постжпили на служба на друга държава, безъ разрѣшение на българското правителство;

3) Лицата, поставени подъ сждебно запрѣщение или подъ настойничество;

4) Просящитѣ, записани като такива въ списъцитѣ на административната община;

5) Циганитѣ-мохамедани, които нѣматъ установено мѣстожителство и

6) Съдържателитѣ на публични домове и безнравствени заведения.

§ 15. Избираеми за членове на настоятелството сж всички мюсюлмани, български поданици, които отговарятъ на слѣднитѣ условия:

1) Иматъ всички права и качества на избиратели въ вѣроизповѣдната община;

2) Иматъ навършена 30-годишна възрастъ;

3) Членове сж на общината най-малко отъ 3 години;

4) Грамотни сж на български и турски езици;

5) Иматъ недвижими имоти въ района на общината;

6) Свършили най-малко срѣдно училище и медресе, ако сж 25 години макаръ и да не притежаватъ недвижими имоти и

7) Извѣстни сж съ своята честность.

§ 16. Не могатъ да бждатъ избираеми за членове на настоятелството:

1) Лица, които сж въ договорни отношения съ вѣроизповѣдната община;

2) свещенослужителитѣ;

3) Чиновницитѣ и служащитѣ при вѣроизповѣдната община, и въ училищата;

4) Лицата, които нѣматъ опрѣдѣлено занятие и

5) Лицата, които сж сдружници или сродници по кръвь до 3-та степень, а по сватовство до 2-ра степень.

Забѣлѣжка. Въ случай че бждатъ избрани подобни сродници или сдружници, приема се оня отъ тѣхъ, който е получилъ повече гласове.

При равногласие се тегли жребие.

§ 17. Списъкътъ на избирателитѣ се извлича отъ избирателната книга на съотвѣтната административна община и се обявява чрѣзъ залѣпване при входоветѣ на джамиитѣ най-късно 15 дни прѣди датата на изборитѣ. Въ течение на първитѣ 10 дни въ него се внасятъ всички потрѣбни поправки, слѣдъ което той се подписва отъ настоятелството и се прѣдставя на прѣдседателя на изборното бюро.

§ 18. Изборътъ трае само единъ день отъ 8 часа сутриньта до 5 часа слѣдъ пладне.

Ако по нѣкоя причина изборътъ не се извърши, една седмица слѣдъ това се пристжпва къмъ новъ изборъ. Ако и въ тоя день изборътъ не се произведе, Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията постжпва съгласно § 23 на тоя уставъ.

§ 19. Всѣки избиратель гласува съ избирателната си книжка. Гласуването става съ прѣдставяне на избирателната книжка и отбѣлѣзване въ избирателнитѣ списъци. Гласуването е лично и тайно.

§ 20. Изборитѣ се извършватъ и ржководятъ отъ избирателно бюро. Въ селскитѣ вѣроизповѣдни общини бюрото се състои отъ: единъ прѣдседатель — членъ на общинския съвѣтъ; двама членове — мюсюлмански учители или свещенослужители и единъ дѣловодитель — секретаръ-бирникъ на общината.

Въ градскитѣ вѣроизповѣдни общини бюрото се състои отъ: единъ прѣдседатель — мировия сждия за околийскитѣ градове и единъ отъ окржжния сждъ за окржжнитѣ градове, четирма членове — двама отъ членоветѣ на градския общински съвѣтъ и двама мюсюлмани учители или свещенослужители и единъ дѣловодитель — чиновникъ при градското общинско управление.

Забѣлѣжка. Кандидатитѣ иматъ право да слѣдятъ за хода на избора при бюрото.

§ 21. Съставътъ на бюрото се назначава съ заповѣдь отъ общинския кметъ 15 дни прѣди датата на избора. Въ сжщата заповѣдь се указва и мѣстото, дѣто ще се произведе изборътъ.

Забѣлѣжка. Въ градове съ повече отъ 1000 избиратели има двѣ изборни секции.

§ 22. Най-късно 3 дни слѣдъ избора книжата по него, заедно съ бюлетинитѣ, се изпращатъ въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, кждѣто една комисия отъ началника на вѣроизповѣдния отдѣлъ, като прѣдседатель, делегатъ на главното мюфтийство, като членъ и единъ отъ инспекторитѣ при отдѣла — като членъ докладчикъ, проучва книжата по избора и се произнася за законностьта му. Утвърдението на избора става съ заповѣдь по Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията.

§ 23. Въ случай че изборьтъ бжде касиранъ, Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията разпорежда да се произведе новъ изборъ. Ако изборътъ за настоятелството бжде опорочень два пжти подъ редъ, Министерството, въ съгласие съ главното мюфтийство, назначава една комисия въ респективната община; тая комисия замѣства съставъ, настоятелството въ всичкитѣ му права и длъжности до изтичане на общия му мандатъ.

§ 24. Когато едно настоятелство бжде разтурено или пъкъ остане въ малцинство, министерството, слѣдъ като вземе мнѣнието на главното мюфтийство, назначава врѣменна тричленна комисия, която управлява дѣлата на общината до избирането на ново настоятелство.

Заповѣдьта за назначаването на комисията опрѣдѣля и дена на новия изборъ, който се произвежда въ срокъ отъ три мѣсеци.

Забѣлѣжка. Оставката на цѣлия съставъ на настоятелството или на отдѣлнитѣ му членове се подава въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, за което мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници съобщаватъ на главното мюфтийство за свѣдѣние.

§ 25. Членоветѣ на настоятелството най-късно 7 дни слѣдъ като имъ бжде съобщено, че изборьтъ е утвърденъ, избиратъ измежду си подъ прѣдседателството на най-стария, прѣдседатель, подъпрѣдседатель и секретарь-касиеръ; това става въ първото засѣдание, което се свиква отъ общинския кметъ. Другитѣ изборни лица оставатъ за членове-съвѣтници на настоятелството.

За избора се съставя протоколъ въ 3 екземпляра, по единъ отъ които се изпраща чрѣзъ мюфтийството или мюфтийското намѣстничество на министерството и на главното мюфтийство за свѣдѣние.

§ 26. Слѣдъ конституирането си, настоятелството приема смѣткитѣ и дѣлата на общината отъ старото настоятелство. За случая се съставятъ потрѣбнитѣ актове. Прѣписи отъ тѣхъ се изпращатъ чрѣзъ мюфийството или мюфтийското намѣстничество въ министерството и главното мюфтийство за свѣдѣние.

Въ случай че при пѣрдаването или отпослѣ новото настоятелство открие нѣкои злоупотрѣбления, прѣдседательтъ на настоятелството е длъженъ, въ срокъ отъ единъ мѣсецъ, да донесе за това по надлежния редъ въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, и да поиска ревизия; ако ревизията потвърди донесението, прѣдседательтъ е длъженъ, най-късно 15 дни слѣдъ получаване на ревизионния актъ, да възбуди углавно прѣслѣдване и да заведе граждански искъ противъ бившето настоятелство по законния редъ. Не направи ли това, той отговаря прѣдъ общитѣ сждилища за врѣдитѣ, причинени на общината и углавно като укриватель.

§ 27. Наказателнитѣ разпоредби на избирателния законъ имать сила и за изборитѣ за настоятелства на мюсюлманскитѣ вѣроизповѣдни общини.

в) Права и длъжности на настоятелствата.

§ 28. Настоятелството ржководи и управлява дѣлата и имотитѣ на вѣроизповѣдната община и я прѣдставлява въ всѣко отношение.

§ 29. Настоятелството взима рѣшение по всички въпроси, които сж отъ негова компетентность. То отговаря солидарно за рѣшенията, които ощетяватъ интереситѣ на вѣроизповѣдната община или които сж противни на разпорежданията на устава.

Забѣлѣжка. Рѣшенията сж законни, когато сж взети въ присжтствие на повечето отъ половината членове.

§ 30. Прѣдсѣдателятъ, подпрѣдсѣдателятъ и секретарь-касиерътъ съставляватъ постоянното присжтствие на настоятелството. Тѣ сж солидарно отговорни за прилагането на рѣшенията на настоятелството, за точното изпълнение на бюджета на вѣроизповѣдната община и изобщо за всѣка нередовность и злоупотрѣбява съ приходитѣ на общинскитѣ имоти.

§ 31. Прѣдсѣдателятъ на настоятелството прѣдставлява вѣроизповѣдната община и нейнитѣ интереси прѣдъ административнитѣ и сждебни власти. Той туря въ изпълнение взетитѣ отъ настоятелството разпореждания и ржководи дѣлата на настоятелството.

§ 32. Настоятелството назначава и уволнява джамийскитѣ служители и прѣдставя по установения редъ на съотвѣтния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ кандидати за свещенослужители.

То контролира джамийскитѣ служители и всички богоугодни заведения на общината и бди за реда и хигиената въ тѣхъ.

§ 33. Настоятелството е длъжно точно и наврѣменно да изпълнява заповѣдитѣ и нареждания на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, на Главното мюфтийство и на респективния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ.

§ 34. Всѣко настоятелство трѣбва да води слѣднитѣ книги: 1) главна приходо-разходна книга, 2) протоколна книга, 3) касовъ дневникъ, 4) инвентаръ, 5) квитанционна книга и 6) входящъ и изходящъ дневникъ.

Тѣзи книги трѣбва да бждатъ пронумеровани, прошнуровани и завѣрени отъ респективния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ.

§ 35. Длъжността членъ на настоятелството е почетна и безплатна.

Лицето, натоварено съ касовата служба на настоятелството, макаръ и неговъ членъ, може да получава възнаграждение, въ размѣръ най-много 3000 л. годишно отъ общия приходъ на общинскитѣ имоти.

§ 36. Никой членъ на настоятелството не може да напустне длъжността си прѣди да бжде формално уволненъ съ заповѣдь по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията. На негово мѣсто Министерството назначава оня, който при избора е получилъ наймного гласове подиръ утвърденитѣ членове.

§ 37. Ако нѣкой членъ на настоятелството по причини, които не зависятъ отъ волята му, не може да изпълнява длъжностьта си, или я изпълнява небрѣжно, Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, по прѣдставление на мюфтията или мюфтийския намѣстникъ, го уволнява и замѣства по реда, указанъ въ § 36.

§ 38. Въ случай че бжде уволненъ прѣдсѣдателятъ, подпрѣдсѣдателятъ или секретарь-касиерътъ или пъкъ и тримата заедно, настоятелството, слѣдъ като Министерството попълни състава му по горѣказания редъ, избира нови такива съгласно § 25.

§ 39. Ако настоятелството съ своитѣ дѣйствия нарушава разпорежданията на тоя уставъ и ощетява интереситѣ на общината, Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, по прѣдложение на мюфтията или инспектора при вѣроизповѣдния отдѣлъ, назначава друго настоятелство, по реда указанъ въ § 23.

§ 40. Настоятелствата се съобщаватъ съ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията посрѣдствомъ съотвѣтния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ.

§ 41. Всѣко настоятелство има печатъ и бланка съ държавенъ гербъ и надписъ на български и турски: „Царство България, мюсюлманска изповѣдна община ....“

г) Бюджетъ на вѣроизповѣдната община.

§ 42. Финансовата година на вѣроизповѣдната община почва отъ 1 априлъ и свършва на 31 мартъ. За всѣка такава година настоятелството съставлява бюджето-проектъ за приходитѣ и разходитѣ на общината.

§ 43. До 15 януарий настоятелството на общината приготовлява и приема бюджето-проекта, който въ три екземпляра изпраща на съотвѣтния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ. Послѣдният прѣглежда бюджето-проекта и най-късно до 1 февруарий го изпраща, при свое мотивирано мнѣние, въ Главното мюфтийство, което, най-късно до 15 февруарий, съ мотивиранъ докладъ го изпраща въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията за утвърждение.

Единиятъ екземпляръ отъ утвърдения бюджетъ остава въ Министерството, другиятъ у мюфтията или мюфтийския намѣстникъ, а третия се връща на настоятелството за изпълнение.

§ 44. Ако Министерството по утвърди бюджета поради опущения и неправилности въ него, връща го на настоятелството за повторно разглеждане и поправяне или пъкъ, ако врѣмето е късно, самоизправя опущенията и неправилноститѣ и слѣдъ това го утвърждава.

Когато новиятъ бюджетъ не се утвърди до 1 априлъ до утвърждението му, остава въ сила старият бюджетъ.

§ 45. Всѣка сума отъ бюджета се употрѣбява само за опрѣдѣлената цѣль. Ни една сума не може да се прѣнесе отъ единъ параграфъ за посрѣщане разходи по другъ §.

Забѣлѣжка. Сумитѣ за издръжка на частнитѣ мюсюлмански училища въ общината се записватъ на разходъ и се турятъ на разположение на съотвѣтното мюсюлманско училищно настоятелство.

§ 46. Ако въ течение на бюджетната година, сумата по нѣкой § се укаже недостатъчна, тя може да се попълни отъ § „Запасенъ фондъ“, който не трѣбва да надминава 5% отъ общата сума на бюджета. Сумата отъ този § може да се прѣнесе въ други §§ по разхода само по рѣшение на настоятелството, възъ основа на мотивирано писменно изложение на секретарь-касиера.

Отъ § „Запасенъ фондъ“ не могатъ да се увеличаватъ §§ за издържане личния съставъ на служащитѣ при настоятелството, джамиитѣ и богоугоднитѣ заведения, както и § „непрѣдвидени разходи“.

§ 47. Отъ излишъцитѣ по бюджета на вѣроизповѣдната община 80% се взиматъ за фонда на тая община, а останалитѣ 20% служатъ за общъ фондъ на мюсюлманското вѣроизповѣдание въ царството.

Сумитѣ по тия фондове се внасятъ въ Българската народна или земледѣлческа банка или съ тѣхъ се купуватъ български държавни цѣнни книжа.

Приходитѣ на общинския фондъ се изразходватъ за подпомагане на бѣдни, сираци и пр. въ района на общината.

Разходването на приходитѣ отъ тоя фондъ става съ мотивирано рѣшение на настоятелството, утвърдено отъ респективния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ.

д) Каса и отчетность на настоятелството.

§ 48. Всѣко настоятелство прѣдвижда въ бюджета си 10% отъ общитѣ приходи за издръжка на новоучрѣденото при Главното мюфтийство „отдѣление за духовенството и вакжфитѣ“.

§ 49. Секретарь-касиерътъ прибира приходитѣ и произвежда и оправдава разходитѣ, съгласно бюджета, на вѣроизповѣдната община.

§ 50. Лицето, което изпълнява касовата служба на общината, било то членъ на настоятелството или не, прѣдставлява гаранция прѣдъ него въ размѣръ и видъ, каквито настоятелството опрѣдѣли.

Гаранцията се съхранява у прѣдсѣдателя на общината и се освобождава, по постановление на настоятелството, утвърдено отъ респективния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ.

§ 51. Въ касата на селска вѣроизповѣдна община не могатъ да се държатъ по-вече отъ 200 л., а на градска по-вече отъ 500 л. Останалитѣ приходи се внасятъ въ клоноветѣ и агентуритѣ на Българската народна и земледѣлческа банки на текуща лихвена смѣтка.

§ 52. Секретарь-касиерътъ се грижи за правилното наврѣменно събиране на приходитѣ и законосъобразното произвеждане на разходитѣ.

§ 53. Всѣка постжпила въ касата сума се записва въ присжтствието на вносителя. И въ квитанционната книга, която съдържа двѣ отдѣлни части: кочанъ, който остава въ книгата и квитанция, която се отрѣзва и дава на вносителя.

§ 54. Никакъвъ разходъ не може да се извършва безъ съгласието на прѣдсѣдателя на настоятелството.

Платежнитѣ заповѣди, както и всички други парични книжа, се подписватъ отъ прѣдсѣдателя и приподписватъ отъ секретарь-касиера.

§ 55. Всички разходи по бюджета на вѣроизповѣдната община се оправдаватъ съ редовни оправдателни документи. Тия документи подлежатъ на сжщия гербовъ сборъ и иматъ сжщата форма, както държавнитѣ.

§ 56. Инспекторитѣ при Министерството на Финанситѣ произвеждатъ ревизии по отчетностьта на настоятелството всѣкога, когато това се намѣри за нуждно. За резултата на всѣка ревизия тѣ съставляватъ ревизионенъ актъ. Два екземпляра отъ тоя актъ се изпращатъ въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията. Послѣдното изпраща една отъ тѣхъ на съотвѣтния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ и чрѣзъ него на настоятелството съ нуждитѣ наставления.

§ 57. Най-малко веднажъ за всѣко тримѣсечие настоятелството провѣрява касата на общината. За всѣка забѣлѣзана неродовность и неправилность по приходо-разхода настоятелството изисква отъ секретарь-касиера нуждитѣ обяснения и излага резултата отъ провѣрката въ постановление.

§ 58. Настоятелствата сж задължени да съставляватъ ежегодно въ три екземпляра главния отчетъ на операцитѣ си по приходо-разхода прѣзъ изтеклото бюджетно упражнение и най-късно до 15 юний да прѣдставятъ чрѣзъ мюфтитѣ или мюфтийскитѣ намѣстници: единъ екземпляръ на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, заедно съ единъ завѣренъ описъ, на всички оправдателни документи по прихода и разхода, единъ екземпляръ на Главното мюфтийство, третиятъ екземпляръ се задържа въ дѣлата на настоятелството.

§ 59. За разходи, извършени не споредъ наредбитѣ на тоя уставъ отговарятъ солидарно лицата, които сж рѣшили или удобрили извършваното имъ, заедно съ касиера.

е) Канцелария на вѣроизповѣдната община.

§ 60. Всѣко настоятелство има своя канцелария, която се управлява подъ надзора на прѣдсѣдателя отъ секретарь-касиера на настоятелството.

Секретарь-касиерътъ държи протоколитѣ на настоятелството, води входящата и изходящата прѣписка и я групира въ дѣла; пази печата, дѣлата и архивата на настоятелството и отговаря за нередовноститѣ въ канцеларията.

Забѣлѣжка. Всички изходящи писма се подписватъ отъ прѣдсѣдателя или неговия замѣстникъ и секретарь-касиера; телеграмитѣ се подписватъ само отъ прѣдсѣдателя.

Глава III.

Свещенослужители и служители при молитвенитѣ домове.

§ 61. Всѣка вѣроизповѣдана община трѣбва да издържа споредъ срѣдствата и нуждитѣ си, свещеннослужители и служители при джамиитѣ.

§ 62. Свещеннослужители въ мюсюлманското вѣроизповѣдание сж: Имамътъ, Хатибътъ, Мюезинътъ и Ваизътъ, а служители — Каломитѣ ,Тюлбедаритѣ и пр.

§ 63. За да бѫде нѣкой назначенъ за свещеннослужитель трѣбва:

1) да притежава свидѣтелство за завършенъ курсъ на медресе, или най-малко да отговаря на условията, прѣдвидени въ § 64 отъ тоя уставъ;

2) да е български поданикъ;

3) да знае говоримия официаленъ езикъ и да е грамотенъ на него;

4) да не е подъ слѣдствие, да не е осжжданъ и лишаванъ отъ граждански и политически права;

5) да е съ неморочно поведение (свидѣтелство отъ административната община, къмъ която се числи);

6) да се ползува съ почитъ, уважение и довѣрие между съвѣрениците си (свидѣтелство отъ съотвѣтната мюсюлманска вѣроизповѣдна община);

7) да не страда отъ нѣкоя психическа или заразителна болесть (свидѣтелство отъ лѣкаря на държавна служба);

8) да нѣма никакви външни физически недостатъци;

9) да е навършилъ поне 21 година, и

10) да е издържалъ надлеженъ изпитъ прѣдъ особена комисия при Главното мюфтийство, назначена отъ министерството.

Забѣлѣжка. а) Кандидатитѣ съ завършенъ курсъ на медресе се освобождаватъ отъ изпитъ.

Забѣлѣжка. б) При произвеждане на изпититѣ за свещеннослужители, присжствува като делегатъ на министерството съотвѣтния инспекторъ.

§ 64. Кандидатитѣ за свещеннослужители полагатъ слѣдния изпитъ:

а) имамитѣ и хатибитѣ поставятъ знакове върху четиво, най-малко отъ 5 реда, изъ книгата „Халеби", съдържанието на което прѣдаватъ писменно на турски езикъ. Всѣки кандидатъ, отговаря на 5 въпроса по религиозната юриспруденция, относящи до богослужението и тоджвида. При това всѣки кандидатъ за — имаминъ и хатибинъ произнася по единъ „ашри-шерифъ" отъ Корана и се внимава до колко той спазва интонацията, изисквана отъ теджвида;

б) на мюезинитѣ се задаватъ нѣколко въпроса по религиозната юриспруденция, относящи се до мюезинството. При това всѣки кандидатъ произнася по единъ „ашри-шерифъ" отъ Корана и се внимава до колко той спазва интонацията, изисквана отъ теджвида;

в) ваизитѣ поставятъ знакове върху четиво, най-малко отъ 10 реда, изъ книгата „Халеби" и го прѣвеждатъ на турски. Тѣ отговарятъ и на три въпроса отъ религиозната юриспруденция, относително богослужението и на три други отъ Корана.

Забѣлѣжка I. При конкуренция изпитъ между имаминъ, хатибинъ, мюезинъ и пр., ако се укаже еднакъвъ успѣхъ между тѣхъ, прѣдпочита се изпита на „хафъзъ".

Забѣлѣжка II. Свещенослужителитѣ полагатъ изпитъ и по приложение на общитѣ закони за лицата и за градскитѣ и селски общини, споредъ изработената за цѣлта кратка програма.

Забѣлѣжка III. Заедно съ заявлението на изпита си, всѣки кандидатъ внася 50 л. изпитна такса: половината отъ таксата се разпрѣдѣля между членоветѣ на изпитната комисия, а другата половина остава въ полза на държавното съкровище.

§ 65. Изпитната комисия съставя протоколъ за резултата на изпита, като обозначава успѣха на всѣки кандидатъ по отдѣлно. Прѣписъ отъ тоя протоколъ се изпраща въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията за утвърждение. Възъ основа на сжщия протоколъ, министерството приготовлява специални свидѣтелства за правоспособность и ги прѣпраща чрѣзъ Главното мюфтийство на правоимеющитѣ.

Забѣлѣжка. Изпититѣ за свещеннослужители се произвеждатъ веднажъ въ годината прѣзъ мѣсецъ ноември.

§ 66. Не се допуща назначаване на джамийски свещеннослужитель или служитель, безъ да има опрѣдѣлено вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 67. Когато се появи вакантно мѣсто за свещеннослужитель, този отъ кандидатитѣ бива назначенъ, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отговарятъ на поменатитѣ условия, подлагатъ се на конкурсенъ изпитъ прѣдъ изпитна комисия въ съставъ: прѣдсѣдатель окржжния мюфтия и членове — прѣдсѣдателя на джамийското настоятелство въ окржжния градъ и трима учени (Улеми) отъ окржга. Вакантното мѣсто получава лицето, което спечели изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣдпочита се сина на бившия притежатель на длъжностьта.

Въпроситѣ що се пишатъ въ дѣсно на изпитнитѣ листове, а отговоритѣ въ лѣво. За всѣки въпросъ всѣки членъ отъ изпитната комисия поставя бѣлѣжка. За успѣха взема се срѣднята бѣлѣжка. За всѣки изпитъ съставя се подробенъ протоколъ, въ който се показва по отдѣлно успѣха на всѣки кандидатъ. На основание на тоя протоколъ, окржжния мюфтия издава нужното мюраселе и съ всички книжа на издържалия изпита, изпраща го въ Главното мюфтийство за утвърждение, слѣдъ което послѣдното прѣпраща цѣлата прѣписка въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията. Послѣдното издава удостовѣрение на назначения свещеннослужитель и чрѣзъ окржжния мюфтия изпраща го на правоимеющия.

Забѣлѣжка. Изпитната комисия се назначава и поканва отъ окржжния мюфтия, кждѣто ще се произведе изпита.

§ 68. Службата на изпитната комисия е почетна. Всѣки кандидатъ обаче, внася по 5 лева за всѣки членъ на комисията и 10 лева въ полза на училището. Спечелившия конкурса и назначенъ на вакантната длъжность, внася отдѣлно въ полза на съкровището 40 лева, които

окржжният мюфтия внася въ Българската Народна Банка и 20 лева за издържка на отдѣлението за духовенството вакжфитѣ при главното мюфтийство.

Удостовѣрението, което Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията издава на правоимеющия, съ изключение на гербовия налогъ, се освобождава отъ всѣкаква друга такса.

Забѣлѣжка. Въ Главното мюфтийство се води особена книга за движението на свещенослужителския персоналъ.

§ 69. Заварените отъ тоя уставъ свещенослужители, които отговарятъ на условията, изложени въ § 63, безъ пунктъ 10, запазватъ мѣстата си.

Не отговарящитѣ на тия условия, оставатъ на мѣстата си, докато бждатъ замѣстени отъ лица съ опрѣдѣления цензъ.

§ 70. Когато нѣкоя джамийска длъжность остане вакантна, тя се дава на онова лице, което, споредъ вакжфнамето, има право да я притежава. А за джамийски длъжности, които се даватъ безъ вакжфнаме, се произвежда конкурсенъ изпитъ, по реда указанъ въ § 67 на тоя уставъ.

§ 71. Когато единъ притежатель на вакжфска длъжность безъ вакжфнаме, умре, безъ да остави пълнолѣтенъ синъ, или ако такава се дава на непълнолѣтния му синъ, който въ такъвъ случай, до пълнолѣтието си и издържаване нужния изпитъ, се замѣства отъ трето лице, което е издържало съ успѣхъ конкурсния изпитъ.

Ако малолѣтния остави нѣколко малолѣтни синове, длъжностьта се задържа за най-възрастния измежду тѣхъ.

§ 72. Когато притежательтъ на нѣколко джамийски длъжности, които се даватъ безъ вакжфнаме, умре и остави пълнолѣтни и непълнолѣтни синове, въ такъвъ случай се постжпва по слѣдния начинъ: слѣдъ като се даде, чрѣзъ конкурсенъ изпитъ, на всѣки отъ пълнолѣтнитѣ синове по една отъ тия длъжности, останалата длъжность се дава на непълнолѣтния или, ако сж повече такива, на най-възрастния измежду тѣхъ. Ако пълнолѣтнитѣ синове, не сполучатъ да издържатъ конкурсния изпитъ или слѣдъ като сж го издържали, останатъ длъжности незаети, въ такъвъ случай на непълнолѣтнитѣ се раздава, по жребие, по една отъ най-доходнитѣ длъжности. Ако е само синътъ единъ, слѣдъ като му се дадо най-доходната длъжность. Останалитѣ длъжности се раздаватъ чрѣзъ конкурсенъ изпитъ, на външни лица.

§ 73. Не могатъ да се дадатъ на едно и сжщо лице длъжности, извършването на които трѣбва да става едноврѣменно или въ различни врѣмена, но на далечни разстояния — въ единъ и сжщия градъ.

§ 74. Непълнолѣтнитѣ, които продължаватъ своето учение, и джамийскитѣ длъжности на които изпълняватъ други лица, като тѣхни замѣстници, могатъ да си поискатъ длъжностьта, слѣдъ като издържатъ изискания конкурсенъ изпитъ и то така: мюезинитѣ сж длъжни да издържатъ тоя изпитъ до 21 си годишна възрасть; имамитѣ, хатибитѣ, шейховетѣ и вазитѣ до 25-годишната възрасть; а мюдериситѣ — до 30-годишна възрасть.

Забѣлѣжка. Встжпилитѣ въ длъжность духовни лица се ползуватъ отъ привилегиитѣ на закона за въорженитѣ сили.

§ 75. Онния отъ горѣпосоченитѣ лица, които, достигнали 15 си годишна възрасть, не продължатъ своето учение; или, мажаръ че продължаватъ учението си, сж прекъснали, безъ законни причини, да държатъ изпита въ горѣопрѣдѣленитѣ срокове; или пъкъ, които сж се явили на конкурсенъ изпитъ, но не сж могли да го издържатъ, изгубватъ длъжностьта, която до тогава се считаше условно тѣхна. Въ този случай, длъжностьта се дава на лицата, които сж издържали съ успѣхъ изпита.

Забѣлѣжка. Лицата, които замѣстватъ нѣкои непълнолѣтенъ въ длъжностьта му, смѣтатъ се сжщеврѣменно за негови настойници по отношение на тая длъжность. За всички свои дѣйствия по изпълнение длъжностьта, тѣ носятъ отговорноститѣ, предвидени за настойника въ закона за настойничеството. Заплатата, предвидена за изпълнението на тая длъжность, се разпрѣдѣля по наполовина между непълнолѣтния и лицето, което го замѣства.

§ 76. Забранено е възлагането на джамийска длъжность, която се дава безъ вакжфнаме, върху лица, които заематъ държавна служба.

§ 77. Длъжноститѣ на свещеннослужителитѣ сж слѣднитѣ: 1) да извършватъ богослужението; 2) да вѣнчаватъ; 3) да погребватъ и 4) да извършватъ въобще всички други религиозни обреди и треби, предвидени въ шериятскитѣ закони. Освѣнъ това, тѣ сж длъжни да изпълняватъ службенитѣ духовни поржчки на прѣмитѣ си началници (мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници).

§ 78. Свещеннослужителътъ не може да извърши каква и да било треба и обредъ, ако не сж спазени предписанията на съотвѣтнитѣ закони.

§ 79. Никой свещеннослужитель не може да извършва религиозни треби и обреди на лица отъ друго вѣроизповѣдание, прѣди тѣ да сж минали, по установения редъ, въ мохамеданско вѣроизповѣдание.

§ 80. Свещеннослужительтъ не може да откаже извършването на религиозна треба или обредъ на свой енорящъ, подъ какъвто и да било прѣдлогъ, щомъ сж изпълнени прѣдписанията на законитѣ и настоящия уставъ.

§ 81. Свещеннослужителитѣ нѣматъ право да разрѣшаватъ спорове, по бракоразводни и други такива, които сж отъ изключителна компетентность на мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници.

§ 82. Никой не може, подъ страхъ на наказание, прѣдвидено въ чл. чл. 450 и 460 отъ Наказателния законъ, да прѣстжпи прѣдѣлитѣ на свонтѣ права, да си присвои самоволно духовно звание или да носи формено облѣкло, друго отъ дозволеното по шериятскитѣ правила. Духовнитѣ лица, обаче, могатъ да носятъ цивилно облѣкло, когато по сж въ изпълнение на длъжностьта си.

§ 83. Имамитѣ не могатъ да вѣнчаватъ лица, неснабдени съ нужното изиннаме, нито пъкъ да издаватъ свидѣтелства за свободно стжпване въ бракъ, безъ да сж провѣрили всички условия, които се прѣдвиждатъ отъ шериятскитѣ закони.

§ 84. Свещеннослужителитѣ не могатъ да извършватъ религиозни треби и обреди извънъ общината, въ която служатъ, освѣнъ въ случай на необходима нужда и то съ разрѣшение на съотвѣтния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ.

§ 85. Никой свещеннослужитель не може да отсжтствува отъ мѣстослужението си безъ прѣдварително разрѣшение. За отсжтствие до 10 дни се иска разрѣшение отъ надлежния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ, до 20 дни се иска разрѣшение отъ окржжния мюфтия; до 1 мѣсецъ годишно разрѣшението се дава отъ Главното мюфтийство, а за отсжтствие повече отъ това се иска разрѣшение отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията. Въ послѣдния случай, мюфтията или мюфтийскиятъ намѣстникъ трѣбва да посочи начина, по който ще бжде замѣстенъ въ службата си отсжтвующия свещеннослужитель, за да не пострадатъ интереситѣ на повѣрената нему община.

§ 86. Забранява се на свещеннослужителитѣ да събиратъ или да получаватъ възнаграждение въ натура.

§ 87. Имамитѣ не могатъ да събиратъ такси поголѣми отъ слѣдующитѣ:

1) За свидѣтелство за свободно встжпване въ бракъ 10 лева.

2) За погребение 20 лева.

3) За вѣнчавка 40 лева.

Забѣлѣжка. За бѣднитѣ се взема половинъ такса. Крайно бѣднитѣ се погребватъ безплатно.

§ 88. Актоветѣ за раждане, за женидба и за смъртъ се съставлявать въ общината, дѣто сж станали и то: отъ длъжностно лице, по гражданското състояние. (Вижъ закона за лицата).

§ 89. Всѣки имаминъ е длъженъ да държи по единъ регистъръ за отбѣлѣзване рожданията, женидбитѣ и смъртнитѣ случаи на свонтѣ енорящи. Той е длъженъ сжщото така да съобщава тѣзи случаи своеврѣменно въ мюфтийството или мюфтийското намѣстничество; каждѣто се държи особенъ регистъръ за отбѣлѣзването имъ.

Глава IV.

Молитвени домове и богослужение.

§ 90. Всѣка вѣроизповѣдна община може да има единъ или повече молитвени домове, споредъ броя на населението си.

§ 91. Въздигане на новъ молитвенъ домъ се допуща съ разрѣшение на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията. Разрѣшението се поисква чрѣзъ главното мюфтийство съ мотивиранъ докладъ отъ съотвѣтния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ, основанъ на постановление на настоятелството на вѣроизповѣдната община. Тоя докладъ, придруженъ съ проекто-плана на сградата, трѣбва да съдържа свѣдѣния за:

1) броя на мюсюлманското население въ общината;

2) нуждитѣ, които налагатъ постройката и

3) източницитѣ за срѣдствата, съ което ще се издигне и издържа постройката.

Проекто-планътъ на сградата се изпраща въ Министерството на общитѣ сгради, пѫтищата и благоустройството за удобрение и утвърждение.

§ 92. Богослужението въ молитвенитѣ домове е публично. Богослужение на открито и религиозни процесии се допущатъ съ разрѣшение отъ мѣстнитѣ административно-полицейски власти.

§ 93. Молитвенитѣ домове служатъ само за извършване на религиозни треби и обреди, които стоятъ при открити врата. Събрание, за каква и да бѫде друга цѣль, въ молитвенитѣ домове се забраняватъ.

Глава V.

а) Мюфтии и мюфтийски намѣстници.

§ 94. Въ духовно отношение мюсюлманитѣ въ България се управляватъ отъ Главенъ мюфтия, отъ мюфтии и мюфтийски намѣстници.

БрояТъ и сѣдалищата на мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници се опрѣдѣля отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 95. Мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници сѫ духовни началници на повѣренитѣ имъ райони и административно-сѫдебни органи на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията и на главното мюфтийство.

§ 96. Мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници се назначаватъ отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията по прѣдставление на Главния мюфтия. При назначаване на мюфтийски намѣстници главниятъ мюфтия взема мнѣнието на надлежния окрѫженъ мюфтия.

Забѣлѣжка. Окрѫжнитѣ мюфтии се назначаватъ съ Царски указъ, а мюфтийскитѣ намѣстници — съ министерска заповѣдь.

§ 97. Мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници, за да могатъ да изпълняватъ функциитѣ си на сѫдии, трѣбва да бѫдатъ снабдени съ мюраселе, издадено отъ главното мюфтийство и да притежаватъ условията, изброени въ § 98.

§ 98. Кандидатитѣ за мюфтии и мюфтийски намѣстници трѣбва да притежаватъ слѣднитѣ качества:

1) Да не сѫ осѫждани и лишавани отъ граждански и политически права и да не сѫ подъ слѣдствие.

2) Да сѫ български поданици, да знаятъ говоримия официаленъ езикъ и да сѫ грамотни на него.

3) Да сѫ съ непорочно повѣдение (свидѣтелство отъ административната община, къмъ която се числи).

4) Да се ползуватъ между съвѣрениицитѣ си съ почитъ, уважение и довѣрие (свидѣтелство отъ настоятелството на вѣроизповѣдната община).

5) Да не сѫ страдалъ отъ никоя психическа или заразителна болестъ (свидѣтелство отъ лѣкарь на държавна служба) и да нѣматъ видими физически недостатъци;

6) Да сѫ навършили 30-годишна възрастъ.

7) Да притежаватъ иджазатнаме или свидѣтелство отъ духовното училище „Нювеабъ".

8) Или да сѫ издържали нужния изпитъ прѣдъ висшия духовенъ сѫдъ.

Забѣлѣжка. I Мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници, които настоящия уставъ завари на служба, запазватъ своитѣ постове и за напрѣдъ, ако отговарятъ на условията прѣдвидени въ п. п. 1—7 включително на настоящия параграфъ. Въ противенъ случай, тѣ се замѣстватъ постепенно съ подходящи лица.

Забѣлѣжка II. Мюфтиитѣ, които сѫ служили най-малко 4 години и мюфтийски намѣстници, които сѫ служили 6 години, се освобождаватъ отъ изпита прѣдвиденъ въ § 98 п. 8.

§ 99. Кандидатитѣ за мюфтии и мюфтийски намѣстници, трѣбва да издържатъ писменъ изпитъ по слѣднитѣ прѣдмети:

1) по Дюреръ;

2) по Меджеле (гражданско право);

3) по Весайя фераизъ (законъ за наслѣдството, даренията и завѣщанията);

4) по Мюнакехатъ ве Муфарекатъ (законъ за брака и развода);

5) по сѫществонитѣ правила по гражданското ширийско сѫдопроизводство;

6) по Усули-Китабети-Ресмие и Сакки-Шери (официална кореспонденция и ширийски актове и книжа).

Забѣлѣжка I. При произвеждане на изпита присѫтствува и делегатъ на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

Забѣлѣжка II. Всѣки кандидатъ внася заедно съ заявлението си за изпитѣ си 100 л. изпитна такса, половината отъ която се разпрѣдѣля между членоветѣ отъ изпитната комисия, а другата половина остава въ полза на държавното съкровище.

§ 100. Мюфтиитѣ се дѣлятъ на три класа, а мюфтийскитѣ намѣстници на два — по старшинство на службата и показанъ при изпита успѣхъ; споредъ това, тѣ получаватъ заплатата, каквато се прѣдвижда ежегодно въ бюджета на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 101. Мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници не могатъ да прѣдприематъ обиколки въ своя районъ, или да излизатъ вънъ отъ прѣдѣлитѣ на България, безъ прѣдварително разрѣшение на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията. Разрѣшението се поисква чрѣзъ Главния мюфтия съ мотивиранъ рапортъ.

§ 102. Мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници се уволняватъ отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията по рѣшение на административния съвѣтъ при министерството, съгласно Закона за чиновницитѣ по гражданското вѣдомство. Като членъ на административния съвѣтъ, съ съвѣщателенъ гласъ присѫтствува и единъ делегатъ на Главното мюфтийство.

§ 103. По каквито и да било въпроси мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници не могатъ, въ качеството си на длъжностни лица, да се сношаватъ съ чуждестранни публични учрѣждения и служебни лица въ или вънъ отъ България, освѣнъ посрѣдствомъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията — за чужбина и окрѫжнитѣ управления за вътрѣшностьта на България.

§ 104. Мюфтиитѣ се сношаватъ направо съ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията и съ Главното мюфтийство, а съ другитѣ окрѫжни или околийски власти чрѣзъ окрѫжнитѣ управители или околийски началници. Мюфтийскитѣ намѣстници се сношаватъ съ надлежния мюфтия, окрѫжния управитель или околийския началникъ.

§ 105. Мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници издаватъ позволителни за вѣнчаване (изиннаме) на основание на помѣнатото въ § 83 свидѣтелство, срѣщу такси, опрѣдѣлени съ законъ отъ Финансовото министерство, въ полза на държавното съкровище. Като сѫщеврѣменно се внасятъ по 20 л. за първо и 10 л. за второ вѣнчило, въ полза на фонда за построяване и издържане на духовно училище „Нювабъ".

§ 106. Мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници могатъ да издаватъ документи само по шериятски дѣла и то на основание законно обгербоване заявление.

§ 107. Мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества иматъ печатъ и бланки, съ държавенъ гербъ и надписъ на български и турски: „Мюфтийство или мюфтийско намѣстничество въ гр. . . . . ".

б) Канцелария при мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества.

§ 108. Книгитѣ, кореспонденцията и финансовитѣ дѣла на мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества се водятъ отъ канцелария, състояща се най-малко отъ секретарь-касиеръ, кятибъ по шериятскитѣ дѣла и разсиленъ.

Забѣлѣжка. Въ отсѫтствието на мюфтия или мюфтийски намѣстникъ шериятскитѣ дѣла се водятъ отъ шериятския кятибинъ.

§ 109. Мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества водятъ:

1) главно приходо-разходна книга; 2) квитанционна книга; 3) касовъ дневникъ; 4) инвентарна книга; 5) изходящъ и входящъ дневникъ; 6) регистъръ за илями, ходжети и касами, и 7) регистъръ за вписване актоветѣ по гражданското състояние.

Книгитѣ упоменати въ п. п. 1, 2 и 4 имъ се изпращатъ пронумеровани, прошнуровани, и подпечатани отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 110. Секретарь-касиеритѣ при мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстничества трѣбва да притежаватъ цензъ на общински секретарь-бирници. Тѣ прѣдставляватъ гаранция въ Министерството на Финанситѣ посрѣдствомъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, съгласно Закона за гаранциитѣ на чиновницитѣ.

Гаранцията се освобождава съгласно сѫщия законъ.

§ 111. За издържка на канцелариитѣ и на персонала при мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията прѣдвижда ежегодно въ своя бюджетъ нуждитѣ за тая цѣль суми.

§ 112. Въ края на всѣки мѣсецъ секретарь-касиеритѣ сѫ длъжни да внасятъ мѣсечнитѣ приходи на мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества въ мѣстнитѣ

клонове на Българската народна банка. Приходитѣ сѣ внасятъ въ полза на Държавното Съкровище съ вносни листове въ два екземпляра, единиятъ отъ които се задържа въ банката, а другиятъ остава въ мюфтийството, завѣренъ прѣписъ отъ него заедно съ вѣдомость за вида на прихода се изпраща на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията за свѣдѣние.

Забѣлѣжка I. Сумитѣ събрани въ полза на фонда за духовното училище „Нюввабъ" се внасятъ по сжщия редъ въ Българската народна банка, като завѣрения прѣписъ съ вѣдомостьта за тѣхъ се изпраща въ Главното мюфтийство.

Забѣлѣжка II. За всѣко заявление, подадено въ шериятския сждъ се взема и единъ левъ повече, въ полза на училището „Нюввабъ". Въ полза на сжщото училище се взема и единъ левъ такса въ повече, отъ всѣки документъ, издаденъ отъ шериятския сждъ. Тѣзи суми се внасятъ въ полза на фонда на въпросното училище по реда посоченъ въ забѣлѣжка (а) на този §.

Глава VI.

а) Главно мюфтийство.

§ 113. Главниятъ мюфтия е духовенъ прѣдставитель на мюсюлманското вѣроизповѣдание въ царството и има сѣдалището си въ София. Той се сношава съ висшчи вѣдомства и власти чрѣзъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, на което е направо подчиненъ.

§ 114. Главниятъ мюфтия се избира отъ мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници, всѣки петь години. Изборътъ се произвежда подъ надзора на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, по посочения по-долу начинъ.

§ 115. Кандидати за поста Главенъ мюфтия могатъ да бждатъ мюфтиитѣ, както и всички други лица, които отговарятъ на условията, прѣдвидени въ § 98 на тоя уставъ, безъ забѣлѣжкитѣ.

§ 116. Кандидатитѣ за поста Главенъ мюфтия подаватъ заявленията си придружени съ всички нужни документи въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, най-късно 15 дни прѣди избора.

Министерството слѣдъ като удобри и прѣглада кандидатуритѣ, изработва листа на кандидатитѣ, измежду които се избира Главниятъ мюфтия.

§ 117. Въ опрѣдѣленъ съ заповѣдь по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията день мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници се свикватъ въ столицата, за да произведатъ избора.

На избора, като прѣдставитель на правителството, присжтствува началника на вѣроизповѣдния отдѣлъ, придруженъ отъ съотвѣтния инспекторъ.

§ 118. Изборътъ се извършва по слѣдниятъ редъ: избирателитѣ мюфтии и мюфтийски намѣстници, избиратъ помежду си единъ прѣдсѣдатель и двама помощници, които ржководятъ и произвеждатъ избора.

Гласоподаването е лично и тайно. Всѣки избиратель трѣбва да впише въ бюлетина си името на едно отъ лицата въ кандидатната листа.

Слѣдъ като се провѣрятъ и прѣброятъ бюлетинитѣ отъ двама провѣрители въ присжтствието на всички избиратели, прѣдсѣдателтъ на бюрото обявява, по колко гласа е получилъ всѣки единъ отъ кандидатитѣ, споредъ прѣброителния листъ.

Протоколътъ по избора и прѣброителниятъ листъ, подписани отъ бюрото и правителственитѣ делегати, се прѣдставятъ въ Министерството на външнитѣ рабои и на изповѣданията за прѣглеждане.

§ 119. Изборътъ се счита за законенъ и редовенъ, ако въ него сж участвували най-малко $^2/_3$ отъ мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници.

§ 120. Министерството на Външнитѣ Работи и на изповѣданията за прѣглеждане.

§ 119. Изборътъ се счита за законенъ и редовенъ, ако въ него сж участвували най-малко $^2/_3$ отъ мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници.

§ 120. Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията провъзгласява за избранъ кандидата, получилъ най-много гласове и прави нторѣбното за утвърждението му въ длъжность съ Царски указъ.

§ 121. Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията съобщава на Шеих Юлия Исляма за избора и утвърждението въ длъжность на Главния мюфтия, за да бжде той снабденъ съ нуждитѣ мешуръ и мюраселе.

§ 122. Длъжноститѣ на Главния мюфтия сж:

1) да бди за правилното и редовно функциониране на мюсюлманската вѣроизповѣдна организация;

2) да се грижи за развитието на благотворителностьта и за религиозното и нравствено повдигане на паството си;

3) да упражнява надзоръ на мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници и чрѣзъ тѣхъ на свещенослужителитѣ;

4) да бди и дава наставления за точното изпълнение на Шериятскитѣ закони, и

5) той се грижи за подобрението на медресетата, съгласно нуждитѣ на сегашното врѣме, за създаване за тѣхъ обща програма, както и основанието на духовното училище „Нюввабъ".

§ 123. Главниятъ мюфтия не може да отсжтствува отъ поста си, нито пъкъ да излиза отъ прѣдѣлитѣ на царството безъ редовно разрѣшенъ отпускъ.

§ 124. Ако се установи, че Главниятъ мюфтия не изпълнява добросъвѣстно длъжноститѣ си и че съ своитѣ дѣйствия нарушава постановленията на тоя уставъ и дѣйствующитѣ въ страната закони и правилници, Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданята разпорежда за уволнението му и за свикването на мюфтиитѣ и мюфтиискитѣ намѣстници за избиране на другъ Главенъ мюфтия.

Забѣлѣжка. Прѣди да вземе рѣшение за уволнението на Главния мюфтия, министерството взима отъ него писменни или устни обяснения по всички точки на обвинението.

§ 125. Главното мюфтийство има печатъ и бланки съ държавенъ гербъ и надписъ на български и турски „Главно мюфтийство въ България — София".

б) Канцелария на Главното мюфтийство.

§ 126. Книгитѣ, кореспонденцията и финансовитѣ дѣла на Главното мюфтийство се водятъ отъ канцелария, състояща се отъ: а) Наибанъ, б) началникъ на канцеларията, в) секретарь на шериятскитѣ дѣла, г) архиваръ-регистраторъ, д) писарь и разсилни.

Сумитѣ за издържка на тоя персоналъ се прѣдвиждатъ ежегодно въ бюджета на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 127. Началникътъ на канцеларията изпълнява и касовата служба на Главното мюфтийство, за което прѣставлява надлежната гаранция, съгласно закона за гаранциитѣ. Той получава цѣлата кореспонденция на Главното мюфтийство и е отговоренъ за правилния ходъ на работитѣ въ канцеларията. Сжщиятъ пази печата на Главното мюфтийство.

§ 128. Главното мюфтийство трѣбва да събира, за смѣтка на държавното съкровище, слѣдниятѣ приходи:

1) такси отъ завѣрки на свидѣтелства, прѣводи и пр.;

2) сждебни и канцелярски мита, и берии по производството на дѣлата съгласно чл. чл. 755 и 779 отъ Закона за Гражданското сждопроизводство.

§ 129. Въ канцеларията на Главното мюфтийство, освѣнъ изброенитѣ въ § 109 книжа, се води регистъръ за цѣнитѣ книжа, въ които се отбѣлѣзва общия брой на тия книжа, стойността имъ, както и количеството и стойността на изпратенитѣ отъ тѣхъ по мюфтийствата и мюфтийски намѣстничества.

§ 130. При Главното мюфтийство се учрѣдява ново отдѣление подъ име „Отдѣление за духовенството и вакжфитѣ". Устройството и длъжноститѣ на това отдѣление сж посочени въ § § 176—180 отъ тоя уставъ.

Глава VII.

Мюсюлмански духовни сждилища.

§ 131. Има три степени мюсюлмански духовни сждилища:

1) първостепенни духовни сждилища;

2) възвивни духовни сждилища;

3) висшъ духовенъ сждъ.

На тия сждилища сж подсждни само шериятски дѣла.

§ 132. Мюсюлманскитѣ духовни сждилища разглеждатъ и рѣшаватъ само слѣдниятѣ дѣла:

1) дѣла по личния и имуществени отношения между съпрузи;

2) дѣла по лични и имуществени отношения между родители и дѣца;

3) дѣла бракоразводни;

4) дѣла за недѣйствителни бракове;

5) дѣла за законността на раждането, и

6) прѣпирни по наслѣдство, както по закона така и по завѣщание.

§ 133. Ако по исковетѣ, поменати въ т. 6 на § 132, дѣлтѣ страни не пожелаятъ да се сждятъ прѣдъ духовнитѣ сж-

дилища, прѣпирнята имъ подлежи на разглеждане отъ надлежния окржженъ или мирови сждия на общо основание.

Заявлението на странитѣ, че нежелаятъ прѣпирнята имъ да се гледа отъ духовенъ сждъ, може да се направи и слѣдъ като послѣдниятъ е започналъ разглеждането на иска; обаче не и слѣдъ постановяване рѣшение по спора.

§ 134. При всѣко мюфтийство или мюфтийско намѣстничество има единъ първостепененъ духовенъ сждъ.

§ 135. Първостепеннитѣ духовни сждилища сж единолични. Сждия при тѣхъ е мюфтията или мюфтийскятъ намѣстникъ.

§ 136. Вѣдомството на първостепеннитѣ духовни сждилища се ограничава върху сждобни участъци, спадащи въ района на мюфтийството или мюфтийското намѣстничество.

§ 137. Въззивни духовни сждилища за мюсюлманитѣ въ царството има три: въ София, Русе и Пловдивъ.

§ 138. Въззивното духовно сждилище е единолична власть.

Сждията въ него се назначава съ Царски указъ, по докладъ отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, измежду кандидатитѣ за мюфтии, слѣдъ изслушване мнѣнието на Главния мюфтия.

§ 139. Въззивния духовенъ сждъ се състои отъ сждия, кятибъ по шериятски дѣла, секретарь-касиеръ и разсилень.

За издържка на канцеларитѣ и на персонала при тѣзи сждилища, Министерството на Външнитѣ Работи и на изповѣданията прѣдвижда ежегодно въ своя бюджетъ нуждитѣ за цѣлата сума.

§ 140. Висшиятъ духовенъ сждъ засѣдава при Главното мюфтийство въ София. Той е колегиално учрѣждение. Състои се отъ трима души: въ това число и Главния мюфтия, който по право е прѣдсѣдатель на сжда.

Двамата членове-сждии при висшия духовенъ сждъ се назначаватъ по реда указанъ въ § 138.

Забѣлѣжка. Когато Главния мюфтия отсжствува, по законни причини, сжда се прѣдсѣдателствува отъ Наибина, ако той притежава нуждния ценъз; въ противенъ случай, прѣдсѣдателствува старшия членъ сждия, а Наибина допълва сжда.

§ 141. Кандидатитѣ за сждии при Висшия духовенъ сждъ; освѣнъ качествата и условията, прѣдвидени въ § 98, трѣбва да притежаватъ и юридическо образование.

Забѣлѣжка. До появяването на лица съ юридическо образование, кандидатитѣ могатъ да бждатъ такива, които отговарятъ на условията, прѣдвидени въ § 98, забѣлѣжка (а и б).

§ 142. Дѣловодството и сждопроизводството при Висшиятъ духовенъ сждъ се води отъ персонала на канцеларитѣ при Главното мюфтийство.

Заплатитѣ на двата членове-сждии при тоя сждъ, се прѣдвиждатъ въ бюджота на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията.

§ 143. Въззивнитѣ духовни сждилища и Висшиятъ духовенъ сждъ иматъ печатъ и бланка съ държавенъ гербъ и надпись на български и турски: „Апелативенъ, висшъ мюсюлмански духовенъ сждъ въ . . . . . “

§ 144. Първостепеннитѣ и въззивнитѣ духовни сждилища разглеждатъ и рѣшаватъ дѣлата по сжществото. Висшиятъ духовенъ сждъ не рѣшава дѣлата по сжществото по общия редъ на производството, но наблюдава за точното изпълнение на шериятскитѣ закони и еднаквото имъ приспособление.

Забѣлѣжка. Всички бракоразводни рѣшения на мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници подлежатъ на разглеждане отъ Висшиятъ духовенъ сждъ.

§ 145. Въззивнитѣ духовни сждилища сж длъжни да рѣшаватъ всѣко дѣло по сжществото, безъ да го връщатъ на първостепеннитѣ духовни сждилища за ново разглеждане и рѣшаване.

§ 146. Въззивнитѣ духовни сждилища разглеждатъ само онѣзи части отъ рѣшенията на първостепеннитѣ духовни сждилища, срѣщу които се е потжжила едната страна.

§ 147. На сжда на мюфтийскитѣ намѣстници сж подсждни изброенитѣ въ § 132 лични и имуществени дѣла, цѣната на които не надминава 1000 лева, а на мюфтийскиятъ сждъ сж подсждни всички шериятски дѣла, които възникватъ въ неговия районъ и дѣлата, които не сж подсждни на подчиненитѣ му мюфтийски намѣстници.

§ 148. Мюфтийскитѣ намѣстници рѣшаватъ окончателно всички спорове по имуществени правоотношения и прѣпирни по наслѣдство, цѣната на които не надминава 100 лева, а мюфтиитѣ вършатъ сжщото по сжщитѣ спорове и прѣпирни, цѣната на които не надминава 1000 лева. Рѣшенията по тия дѣла могатъ да се касиратъ направо въ висшия духовенъ сждъ.

§ 149. Неокончателнитѣ рѣшения на първостепеннитѣ духовни сждилища, т. е. рѣшенията на мюфтийскитѣ намѣстници и мюфтиитѣ по искове, цѣната на които надминава 100 лева за първитѣ и 1000 лева за вторитѣ или които не подлежатъ на оцѣнка, могатъ да се обжалватъ по въззивенъ редъ прѣдъ въззивнитѣ духовни сждилища въ едномѣсеченъ срокъ отъ деня на произнасянето на резолюцията, а по задочнитѣ — отъ деня на съобщение прѣписъ отъ рѣшението.

§ 150. Въззивнитѣ духовни сждилища разглеждатъ рѣшаватъ дѣлата само по апелъ, по реда указанъ въ чл. 662 и слѣд. отъ закона за гражд. сждопроизводство.

§ 151. Въ рѣшението на въззивния духовенъ сждъ се бѣлѣжи точно: утвърждава ли се то или отмѣнява рѣшението на първостепенния духовенъ сждъ, или пъкъ кои части утвърждава или отмѣнява.

§ 152. Когато постанови рѣшението си, въззивния духовенъ сждъ връща дѣлото на първостепенния духовенъ сждъ съ прѣписъ отъ това рѣшение, за да се приведе въ изпълнение по реда, указанъ въ чл. 1225 отъ закона за гражданското сждопроизводство.

§ 153. Окончателнитѣ и влѣзли въ законна сила рѣшения и опрѣдѣленията на въззивнитѣ духовни сждилища и рѣшенията и опрѣдѣленията на първостепенния духовенъ сждъ могатъ да бждатъ отмѣнени отъ висшия духовенъ сждъ по реда, указанъ въ чл. 705 отъ закона за гражданското сждопроизводство.

§ 154. Когато се отмѣня обтжженото рѣшение, висшиятъ духовенъ сждъ връща дѣлото за ново разглеждане и рѣшаване въ другъ сждъ, близъкъ и равенъ по компетентность на тоя, който го е разгледалъ по-рано.

§ 155. Когато подиръ касирането на едно първо рѣшение по нѣкое дѣло, второто рѣшение, което е постановено по сжщото дѣло, между сжщитѣ страни, въ сжщото имъ качество, е обжалвано на сжщитѣ основания, както и първото, то касационната жалба се разглежда въ общо събрание, състояща се отъ висшия духовенъ сждъ и двама духовни сждии командировани отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 156. Ако второто рѣшение е касирано, по сжщитѣ основания, както и първото, то въззивния духовенъ сждъ на който е пратено дѣлото, за разглеждане, е длъженъ да се подчини на постановеното въ общото събрание на висшия духовенъ сждъ рѣшение, относително повторно даденото отъ този сждъ тълкуване на закона.

Противъ постановеното на това основание рѣшение, жалба не се допуща, но съ това не се унищожава правото за жалба на друго основание.

§ 157. Когато при повторното разглеждане на дѣлото въ общо събрание, висшия духовенъ сждъ намѣри подадената касационна жалба за основателна, той може, вмѣсто да връща дѣлото за ново разглеждане въ въззивната инстанция, да го рѣши самъ по сжщество, ако признатото нарушение се отнася до кривото тълкуване на единъ материяленъ законъ, по отношение на констатираните факти и ако дѣлото е озрѣло за рѣшение. Въ тоя случай, явившитѣ се страни се допускатъ да говорятъ и по сжществото на дѣлото.

§ 158. За разяснение на точния разумъ на шериятскитѣ закони, духовнитѣ сждилища сж длъжни да се подчиняватъ на сжжденията, изказани въ касационното по дѣлото рѣшение. А за разрѣшение на точния смисълъ на закона за гражданското сждопроизводство и други закони, всичкитѣ духовни сждилища сж длъжни да се подчиняватъ на сжжденията на върховния касационенъ сждъ.

§ 159. Когато при разглеждане на нѣкое дѣло се укаже, че нѣкои отъ постановленията на шериятскитѣ закони не сж ясни за болшинството отъ състава на общото събрание на висшия духовенъ сждъ, по постановление на послѣдния, главното мюфтийство може да поиска по надлежния редъ разяснение „фетфа“, отъ фетфахането при Шейхюлислямството.

§ 160. Разпорежданията на закона за гражданското сждопроизводство, изложени въ книга I гл. гл. 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12 и 13, въ книга II гл. гл. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17 и 18, въ книга III гл. гл. 1 и 2, въ книга IV гл. гл. 1 и 2 и въ книга V се приспособяватъ за мюсюлманскитѣ духовни сждилища, съгласно постановленията на тоя уставъ.

§ 161. Рѣшенията на мюсюлманскитѣ духовни сждилища се привеждатъ въ изпълнение отъ сждебнитѣ пристави при съотвѣтнитѣ окржжни сждилища, по опрѣдѣление на послѣднитѣ.

§ 162. Допуща се адвокатска защита прѣдъ мюсюлманскитѣ духовни сждилища по всѣкакъвъ родъ шеріятски дѣла.

Забѣлѣжка. Допущатъ се до защита и мюфтитѣ, които сж прослужили най-малко 5 години и мюфтийскитѣ намѣстници, които сж прослужили най-малко 7 години.

§ 163. Устното пълномощно може да се заяви прѣдъ духовния сждъ, и въ тоя случай то се отбѣлѣзва само въ протокола. Писменното пълномощно трѣбва да бжде завѣрено отъ нотарiуса.

§ 164. Съдържанието на писменитѣ документи по дѣла подсждни на мюсюлманскитѣ духовни сждилища и относящи се до парични суми не може да бжде опровергано съ свидѣтелски показания.

Когато, обаче, противъ подобно писмено доказателство е повдигнато прѣпирня за подлогъ, въ такъвъ случай се постжпва съгласно извѣстното разпореждане на закона за гражданското сждопроизводство.

§ 165. Въ случай, когато страннтѣ заявятъ съмнѣние въ истинността на акта, сждията се удостовѣрява въ неговата истинность чрѣзъ сравнение съ други актове, чрѣзъ сливане съ почерка и разпитване на онія свидѣтели, които сж подписани въ самия актъ и за което съставя протоколъ.

§ 166. По настойническитѣ дѣла мюфтитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници сж длъжни да изпълняватъ всички длъжности и формалности, които законътъ за настойничеството възлага на мировитѣ сждии (в. чл. 152 отъ закона за настойничеството).

§ 167. Общия надзоръ надъ мюсюлманскитѣ духовни сждилища принадлежи на Министра на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

Този надзоръ се упражнява отъ началника на вѣроизповѣдния отдѣлъ, чрѣзъ съотвѣтнитѣ инспектори при сжщото министерство.

Контролътъ по религиознитѣ въпроси на духовнитѣ сждилища принадлежи на главното мюфтийство.

Глава VIII.

Вакжфи.

§ 168. Всички общински вакжфи въ царството се управляватъ отъ настоятелствата на мюсюлманскитѣ вѣроизповѣдни общини. Вакжфитѣ обаче, които сега се управляватъ отъ мютевелии, споредъ учрѣдителнитѣ имъ актове „вакжфнаме", се отнематъ отъ ржцѣтѣ на послѣднитѣ и се управляватъ, съгласно условията на вакжфнаметата, отъ настоятелствата; а на мютевелиитѣ настоятелството плаща прѣдвиденото въ вакжфнамето възнаграждение, като имъ се прѣдоставя само правото на обикновенъ надзоръ върху тия вакжфи.

Рѣшението на всички възникнали спорове по управлението на вакжфитѣ принадлежи на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 169. Всѣко прѣхвърляне на частенъ или мютевелийски вакжфъ отъ мютевелията върху настоятелството на мюсюлманската вѣроизповѣдна община, става въ присжтствието на единъ специаленъ доглядатъ на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 170. Всички мютевелии, които, до влизането въ сила на тоя уставъ, управляватъ вакжфски имоти, сж длъжни да прѣдставятъ отчетъ за управляванитѣ отъ тѣхъ вакжфски имоти, слѣдъ като управлението на послѣднитѣ се отнеме отъ тѣхъ, съгласно § 168 отъ тоя уставъ.

§ 171. Настоятелството не може нито да купува, нито да продава и ипотекира, нито да построява, нито да замѣня общински вакжфи, нито да сключва, безъ прѣдварително разрѣшение на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията. Молбата за тази цѣль трѣбва да бжде придружена съ мотивирано постановление, въ което между другото да се изложи нуждата, която е продиктувала взетото рѣшение, ползата отъ него, срѣдствата за покриване разходитѣ, сумата на която възлизатъ цѣлта за която ще бжде употрѣбенъ заема, начинътъ и срѣдствата за амортизацията му и пр.

§ 172. Построяване, поправяне, продаване и даване подъ наемъ на вакжфи се извършва отъ настоятелството съгласно закона за търговетѣ. Поправки до 1000 лева се утвърждаватъ отъ окржжния мюфтия, а такива до 2000 л. отъ окржжния управитель, а търговетѣ за продажба и построяване на имоти и даване подъ наемъ, както и оция за поправки повече отъ 2000 лева се утвърждаватъ отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, възъ основа на мотивирано мнѣние на респективния мюфтия, мюфтийски намѣстникъ, прѣпратено чрѣзъ главното мюфтийство.

§ 173. Всички юридически сдѣлки съ вакжфитѣ, като прѣхвърляне, придобиване, прѣминаване по наслѣдство, наемане, замѣна и пр. пр. прѣдвидени въ наредбитѣ за вакжфитѣ въ шеріята и минали по установения редъ, прѣзъ отдѣла за вакжфитѣ при главното мюфтийство ставатъ съ прѣдварително разрѣшение на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията и влизатъ въ сила, слѣдъ като бждатъ утвърдени отъ сжщото министерство.

§ 174. Когато нѣкой отъ посоченитѣ въ § 168 отъ тоя уставъ мютевелия умре, подаде оставка, или бжде уволненъ, и мютевелията не е нѣкое отъ дѣцата на учрѣдители на вакжфа, мютевелийството не се възлага на друго лице, а минава направо подъ управлението на настоятелството.

§ 175. Главнитъ мюфтия е длъженъ, 6 мѣсеци слѣдъ влизането въ сила на тоя уставъ, да прѣдстави въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията подробенъ списъкъ за всички вакжфски имоти въ царството, както и за свещенослужителитѣ при джамитѣ и другитѣ молитвени домове.

Главнитъ мюфтия е длъженъ сжщо така да прѣдставя въ сжщото министерство, въ края на всѣко тримѣсечие, вѣдомость за завѣщанията и даренията, направени въ полза на джамитѣ и училищата.

§ 176. Отдѣлението „за духовенството и вакжфитѣ" при главното мюфтийство се състои отъ: началникъ, счетоводитель и трима писари. То разпрѣдѣля и урежда свещенослужителскитѣ и служителски служби по джамитѣ и други благотворителни учрѣждения, както и вакжфскитѣ имоти, които сж посвѣтени на тия учрѣждения, провѣрява службитѣ, които се съдържатъ въ учрѣдителнитѣ актове (вакжфнаметата), както и онія, които по обичай се възлагатъ на лица, които отговарятъ на ценза; взимайки подъ съображението съдържанието на учрѣдителнитѣ актове, обичая, голѣмината, мѣстоположението и важностьта на тия учрѣждения, разпрѣдѣля длъжноститѣ въ тѣхъ и опрѣдѣля броя на лицата, отъ които тѣзи длъжности биха могли да се изпълняватъ; прѣдставя мнѣние по всички формалности на вакжфитѣ, които главното мюфтийство трѣбва да извършва; приготовлява и дава нужнитѣ упжтвания по общото и частично положение на вакжфитѣ и слѣди за правилното употрѣбление на вакжфскитѣ приходи. За всичко извършено, то донася въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

Началникътъ и счетоводительтъ на това отдѣление сж постоянни членове на висшия духовенъ сждъ при главното мюфтийство, когато тоя послѣдния разисква въпроси отъ духовенъ и вакжфски характеръ.

Забѣлѣжка. За началникъ и счетоводитель на това отдѣление главното мюфтийство прѣдставлява по двама кандидати, отъ които министерството назначава по единъ.

§ 177. Настоятелствата даватъ подъ наемъ, построяватъ и поправятъ, съгласно закона за търговетѣ, всички вакжфи. Слѣдъ като се извърши търга, настоятелствата изпращатъ, чрѣзъ мюфтитѣ или мюфтийскитѣ намѣстничества цѣлата прѣписка въ главното мюфтийство, „отдѣление за духовенството и вакжфитѣ", което, слѣдъ като разгледа и даде писмено мнѣнието си по нея, изпраща я за удобрение на висшия духовенъ сждъ при главното мюфтийство.

Сжщо така, когато настоятелствата издаватъ постановления, че продажбата или замѣната на единъ вакъфски имотъ е въ полза на вакжфа, мѣстния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ, като го придружи съ мотивирано мнѣние, изпраща това постановление въ главното мюфтийство — отдѣлението за духовенството и вакжфитѣ. Ако това постановление се удобри отъ главното мюфтийство, послѣдното поисква разрѣшение отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията за продаването или замѣната на въпросния вакжфски имотъ.

§ 178. При отдѣлението „за духовенството и вакжфитѣ" има обща вакжфска каса, за смѣткитѣ на която е отговоренъ счетоводителя на това отдѣление.

Заплатитѣ на началника, счетоводителя и писаритѣ на това отдѣление, както и разноскитѣ по канцеларията

въ него се посрѣщатъ отъ приходитѣ на всички други настоятелства въ царството, съгласно тѣхнитѣ бюджети, като отъ приходитѣ на вакъфитѣ се отстъпватъ по 10%.

Забѣлѣжка. Счетоводителя прѣдставя гаранция, опрѣдѣлена отъ главното мюфтийство и утвърдена отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 179. Отдѣлението за духовенството и вакъфитѣ приготовляватъ ежегоденъ свой бюджетъ, който изпращатъ за утвърждение въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията. Излишъцитѣ въ тоя бюджетъ то внася въ Българската Народна Банка въ края на всѣка година за смѣтка на общия мюсюлмански фондъ. Когато капитала на това отдѣление порастне до степень, щото да може да служи за издържка на духовници и учители, въ такъвъ случай, отдѣлението, съ разрѣшението на висшия духовенъ сждъ при главното мюфтийство и утвърждението на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията почва да подържа извѣстно число бѣдни мюсюлмански дѣца и сирачета въ разни училища.

Глава IX.

Послѣдни разпоредби.

§ 180. Свещенослужители, които, безъ законни причини, се провинятъ въ нередовно изпълнение на служебнитѣ си длъжности, се отстраняватъ отъ служба.

§ 181. На осѫденитѣ за прѣстъпления свещенослужители се отнѣматъ възложенитѣ служби и се даватъ на други лица, които отговарятъ на прѣдвиденитѣ въ тоя уставъ условия.

Службитѣ на осѫденитѣ за нарушения свещенослужители се запазватъ, като ржководенето и изпълнението имъ се възлага на тѣхни замѣстници до като трае затвора на осѫдения за нарушение свещенослужитель. Въ тоя случай заплатата, която се прѣдвижда за службата, се разпрѣдѣля по наполовината между титуляра и замѣстника му въ службата.

§ 182. Отнѣма се службата на свещенослужитель, който върши дѣйствия, несъвмѣстими съ религиозното му звание.

Въ тоя случай се прави нужното разслѣдване отъ надлежния мюфтия или мюфтийски намѣстникъ и рапорта по това, се изпраща чрѣзъ главното мюфтийство съ мотивирано мнѣние въ Министерството на външнитѣ Работи и на Изповѣданията. Послѣдното, слѣдъ като получи обясненията на провиненото лице и намѣри обвиненията противъ него основателни, разпорежда за отнимането на възложената му служба и възлагането ѝ на друго лице, отговарящо на условията, съгласно тоя уставъ.

§ 183. За всѣко нарушение на тоя уставъ, за което нѣма прѣдвидено наказание въ общия наказателенъ законъ, главния мюфтия, мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници, сждитѣ, както и чиновницитѣ и служащитѣ при тѣхъ, се подлагатъ на дисциплинарно наказание, съгласно закона за чиновницитѣ по гражданското вѣдомство.

§ 184. Полицейскитѣ и административни власти сж длъжни да указватъ на врѣме нуждното съдѣйствие на мюфтиитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници и сждитѣ при изпълнение на служебнитѣ имъ права и длъжности.

§ 185. Публични подписки за събиране на волни пожертвувания за религиозни, благотворителни и общополезни цѣли ставатъ съгласно надлежнитѣ правилници и закони и съ прѣдварителю разрѣшение на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 186. Главнията мюфтия, мюфтиитѣ, мюфтийскитѣ намѣстници и сждитѣ при духовнитѣ сждилища, както и служащитѣ при тѣхъ, иматъ всички права и задължения на български държавни чиновници.

§ 187. Два мѣсеца слѣдъ влизането на тоя уставъ, се извършватъ избори за вакъфски настоятелства, само за първия прѣдвиденъ отъ устава срокъ.

§ 188. Постройката, откриването и уредбата на духовното училище „Нюввабъ" ще стане по особенъ правилникъ.

§ 189. Тоя уставъ влиза въ сила единъ мѣсецъ слѣдъ обнародването му въ „Държавенъ Вѣстникъ" и отмѣнява „врѣменнитѣ правила за духовното управление на мюслюманитѣ" и всички други наредби, които му противорѣчатъ.

II. Изпълнението на настоящия указъ възлагаме на Нашия Министъръ — Прѣдседатель и Министъръ на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

Издаденъ въ Нашия дворецъ въ София на 23 май 1919 година.

На първообразния съ собствената на Негово Величество Царя ржка написано:

„БОРИСЪ III".

Приподписалъ,

Министъръ-Прѣдседатель, Министъръ на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията:

Т. Теодоровъ.

На първообразния съ собствената на Негово Величество Царя ржка написано: Одобрено

„БОРИСЪ III".

Докладъ до Негово Величество царя.

№ 658.

Господарю!

Понеже дѣйствующитѣ сега врѣменни правила за духовното управление на мюсюлманитѣ въ царството отъ 1895 година, въ много отношения, сж непълни и не отговарятъ на днешнитѣ условия на страната, приготви се новъ уставъ за духовното устройство и управление на мюсюлманитѣ въ България.

Като прилагамъ при настоящия си докладъ указъ съдържащъ новия уставъ за духовното устройство и управление на мюсюлманитѣ въ България, имамъ честь най-покорно да моля Ваше Величество, ако го одобрите, да благоволите и го подпишете.

София, 19 май 1919 год.

Съмъ, Господарю, на Ваше Величество най-покоренъ служитель и вѣренъ поданикъ,

Министъръ-Прѣдседатель, Министъръ на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията:

Т. Теодоровъ.

Министерство на Финанситѣ.

Отдѣление за прѣкитѣ данъци.

ОКРЪЖНО

№ 8330.

До г. г. окръжнитѣ и околийскитѣ финансови началници.

Господине Началнико,

Поради войната, много лица, български и чужди поданици, сж останали и до сега вънъ отъ прѣдѣлитѣ на Царството, като пълнѣнци, екстернирани, задържани отъ чуждестранни власти, лишени отъ възможность да се върнатъ и пр. За тая лица има неопрѣдѣлими прѣчки за изпълнението на чл. 30 отъ Закона за данъкъ върху печалбитѣ, т. е. за подаване декларации до 1 юний т. г. Затова отъ подобни лица декларации за тѣхнитѣ печалби отъ занятията, търговиитѣ, имотитѣ имъ и пр. ще приемате и ще разпоредите за облагането имъ съ редовенъ данъкъ въ единъ размѣръ, а по тъ тросеъ, ако обявятъ печалбитѣ си до шесть мѣсеца отъ деня на завръщането имъ въ страната.

Ако се открияятъ лица неподали декларации по горнитѣ причини, ще изискате отъ домашнитѣ или управляющитѣ заведенията имъ, да подадатъ заявления въ смисъла на настоящето, които ще изпращате въ Министерството. Да се обърне вниманието на финансовитѣ агенти да дѣйствуватъ въ духътъ на изложеното тукъ, за да се избѣгнатъ оплакванията. Всѣки въпросъ повдиг-